

Betyg och studieresultat i gymnasieskolan 2008/09

Eleverna som gick ut från gymnasieskolan våren 2009 var fler än någonsin. Såväl betyg som genomströmning förändrades inte märkbart jämfört med tidigare avgångskullar. Den genomsnittliga betygspoängen har varit densamma de senaste sju åren. Elever som gått byggtutbildning har den största genomströmningen inom tre år, det vill säga andelen som fått slutbetyg. Direktövergången till komvux har efter att ha minskat flera år nu ökat något. Övergången till universitet och högskola fortsätter att öka.

Oförändrad betygspoäng de senaste sju läsåren

Våren 2009 fick 97 900 elever slutbetyg (eller motsvarande) från gymnasieskolan. Tillsammans har dessa elever fått 2 977 000 kursbetyg, vilket i genomsnitt betyder nästan 31 betygsatta kurser per elev. Den genomsnittliga betygspoängen (GBP)¹ har i stort varit oförändrad de senaste sju läsåren, och pendlat mellan 14,0 och 14,1. För eleverna som fick slutbetyg våren 2009 var den genomsnittliga betygspoängen 14,1. Kvinnor har högre genomsnittlig betygspoäng än män, en skillnad till kvinnors fördel som varit lika stor över tid.

Tabell 1. Genomsnittlig betygspoäng (GBP) för elever med slutbetyg respektive läsår, läsåren 2002/03 – 2008/09.

Elever med slutbetyg	Läsår						
	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09
Antal	75 569	79 557	83 050	84 410	89 153	92 615	97 064
GBP	14,0	14,1	14,1	14,1	14,1	14,0	14,1
därav							
Kvinnor	14,7	14,7	14,7	14,7	14,7	14,7	14,8
Män	13,4	13,4	13,4	13,4	13,4	13,3	13,4

Kvinnor med utländsk bakgrund har något högre poäng än män med svensk bakgrund (13,9 respektive 13,5). Lägst poäng har män med utländsk bakgrund (12,7).

Elever på naturvetenskapliga utbildningar har högst genomsnittlig betygspoäng (16,1), därefter kommer elever på Estetiska (14,9) och Samhällsvetenskapliga (14,8) utbildningar. Lägst betyg har elever som slutfört fordonsutbildningar (11,8), följt av EI- (12,2) och Energiutbildningar (12,3).

Betyg i olika kurser

Alla gymnasieprogram och utbildningar, förutom individuella programmet, har en stomme i form av kärnämnescurser oavsett skola och program/utbildning. Dessa kärnämnescurser är inom ämnena engelska, estetisk verksamhet, idrott och hälsa, matematik, naturkunskap, samhällskunskap, svenska (alternativt svenska som andraspråk) och religionskunskap. Tillsammans omfattar kärnämnescurserna 750 poäng.

¹ Alla kurser i slutbetyget ingår i beräkningen. Kursernas poäng multipliceras med en vikt för betyg (IG=0, G=10, VG=15, MVG=20) samt divideras med poängsumman för eleven.

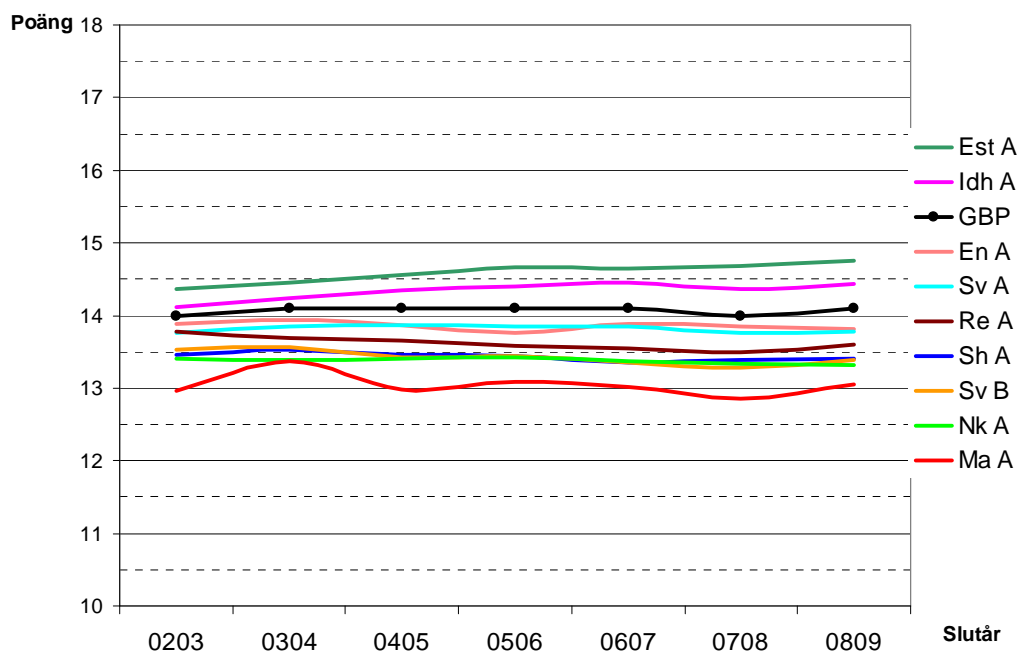
Utöver kärnämnen ingår även kursen Projektarbete i alla utbildningar. De nationella programmen som anordnas av kommunala huvudmän har dessutom gemensamma *karaktärsämneskurser* som är specifika för respektive program. Karaktärsämneskurserna omfattar sammanlagt 1 350 poäng. Därutöver läser eleverna *valbara kurser*. Elever som studerar på specialutformade program och utbildningar vid fristående skolor följer i huvudsak samma studieplan som något av de nationella programmen.

Små förändringar av betygen i kärn- och karaktärsämneskurser

Betygspoängen för de flesta kärnämneskurserna har varit på ungefär samma nivå de senaste sju läsåren. Endast Estetisk verksamhet A och Idrott och hälsa A utmärker sig genom att ha 0,4 respektive 0,3 högre betygspoäng läsåret 2008/09 jämfört med 2002/03.

Av de kärnämnen som samtliga elever läser är Svenska A den kärnämneskurs som flest klarar. Av dem som fick slutbetyg läsåret 2008/09 har 99 procent minst betyget godkänt i Svenska A. Bäst är betygsresultatet i Estetisk verksamhet med 14,8 betygspoäng, och sämst är betygsresultatet i Matematik A med en betygspoäng på 13,0.

Diagram 1. Genomsnittlig betygspoäng (GBP) och betygspoäng (BP) för kärnämneskurser. Elever med slutbetyg läsåren 2002/03 – 2008/09.

Kvinnornas studieresultat är genomgående bättre än männens. Kvinnor har bäst betygsresultat i Estetisk verksamhet och Projektarbete, båda 15,6 betygspoäng. Männens bästa betygsresultat återfinns för kursen Idrott och hälsa A med 14,6 betygspoäng.

Svenska B, Religionskunskap A och Projektarbete är de obligatoriska kurser där skillnaden i kvinnors och mäns betygsresultat är störst. Kvinnorna har i alla dessa kurser 2,4 poäng högre betyg än männen.

Kurserna i karaktärsämnen på de nationella programmen är centrala för programmens syfte. På nästan alla nationella program har de flesta eleverna fått minst betyget godkänt i kärnämneskurserna. Endast i några karaktärsämneskurser har mer än 10 procent av eleverna fått betyget icke godkänt.

Stabila betyg i matematik och naturorienterande ämnen

I år presenterar Skolverket för första gången betygsresultat för matematik- och naturorienterande kurser. Redovisningen avser alla elever som läst respektive kurs oavsett vilken typ av gymnasieutbildning eleven följt under sin gymnasietid.

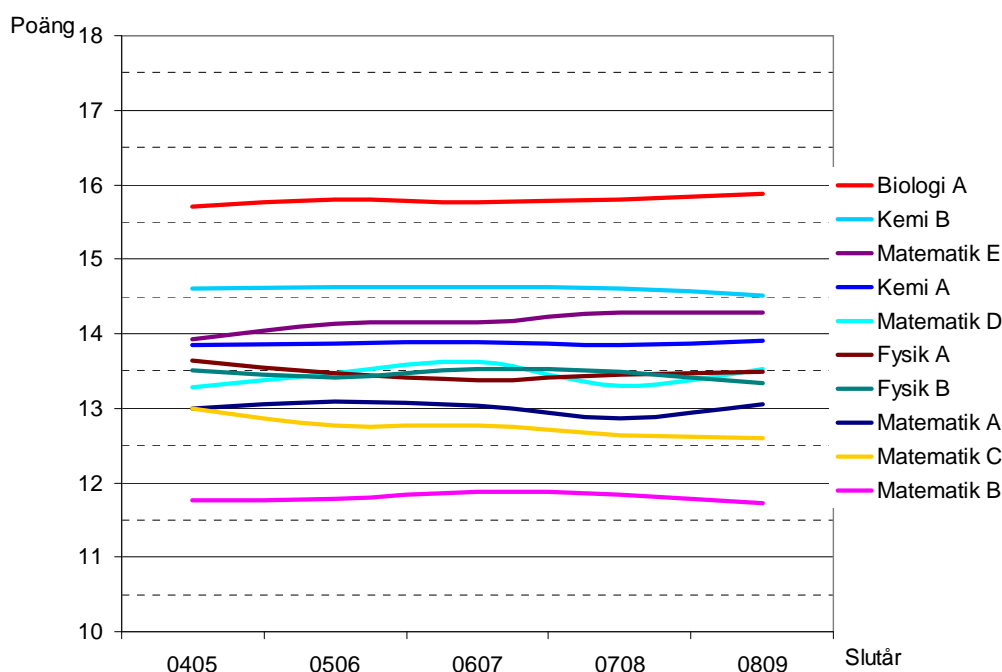
Matematikbetygen uppvisar stora skillnader mellan de lägre och de högre kurserna. För Matematik A är betygspoängen 13,0. I den efterföljande kursen Matematik B sjunker betygspoängen till 11,7, för att sedan stiga igen upp till 12,6 för Matematik C. De högre Matematikkurserna D och E läses endast av 17 500 respektive 9 400 elever. För dessa kurser stiger betygspoängen till 13,5 för Matematik D och 14,3 för Matematik E.

Betygsskillnaden mellan könen ökar ju högre matematikkurs eleverna läser. Skillnaden för såväl Matematik A som Matematik B är 0,2 betygspoäng till kvinnornas fördel. I Matematik E har kvinnorna i genomsnitt 1,9 betygspoäng mer än männen. Andelen kvinnor sjunker på de högre matematikkurserna. Matematik D läses av 41 procent kvinnor och Matematik E av 34 procent kvinnor.

Av de naturorienterande ämnena är betygsresultaten lägst för Fysik B med 13,3 betygspoäng och högst för Biologi A med 15,9 betygspoäng. Betygsskillnaderna mellan könen är minst i Fysik B, där kvinnornas resultat är 0,5 betygspoäng högre än männens. Störst skillnad finns i Kemi A, där kvinnorna har 1,5 betygspoäng högre än männen. Kemi B och Biologi A har jämn könsfördelning, medan de övriga naturorienterande kurserna har ungefär 40 procent kvinnor och 60 procent män.

Betygsresultaten uppvisar överlag inga stora variationer under de senaste fem åren, se diagram 2. Största betygsökningen finns för kursen Matematik E, som har stigit från 13,9 poäng våren 2005 till 14,3 våren 2009. Minskat mest har kursen i Matematik C gjort, från 13,0 till 12,6. Resultaten i de övriga matematikkurserna och i de naturorienterande kurserna är i stort sett oförändrade.

Diagram 2. Betygspoäng (BP) för kurser i matematik och naturorienterande ämnen. Elever med slutbetyg läsåren 2004/05 – 2008/09.

Spanska större än tyska och franska

Av de valbara språkkurserna är Engelska B fortfarande den språkkurs som har lockat flest elever. Nästan tre fjärdedelar (72 procent) av eleverna med ett slutbetyg från gymnasieskolan har ett betyg i Engelska B. Den svårare kursen, Engelska C, har en femtedel av eleverna läst (20 procent). Andelen elever som läser Engelska C har ökat med fyra procentenheter sedan förra året.

Om en elev har betyg från språkundervisning i grundskolan ska undervisningen i gymnasieskolan utgå från grundskolans utbildningsnivå. Det innebär att en elev som har betyg från grundskolans språkval, dvs. steg 2, ska börja med steg 3 i gymnasieskolan.

Bland eleverna som fick slutbetyg våren 2009 var spanska det vanligaste andra moderna språket, efter engelska. Spanska steg 1 har 9 100 elever betyg i och 11 200 har betyg i steg 3. Tyska steg 1 har 4 300 elever fått betyg i och i steg 3 har 8 200 elever betyg. Franska studeras av färre elever och i steg 1 har 2 400 elever betyg och steg 3 har 6 700 elever betyg. Räknat som procentandel av eleverna med avgångsbetyg har inga stora förändringar skett jämfört med förra läsåret.

Byggelever är bäst på att fullfölja sin utbildning

Hösten 2006 började drygt 128 000 ungdomar gymnasieskolan och av dessa fick 87 600 eller 68 procent slutbetyg våren 2009. Det motsvarar en nedgång med 0,6 procentenheter jämfört med nybörjarna hösten 2005.

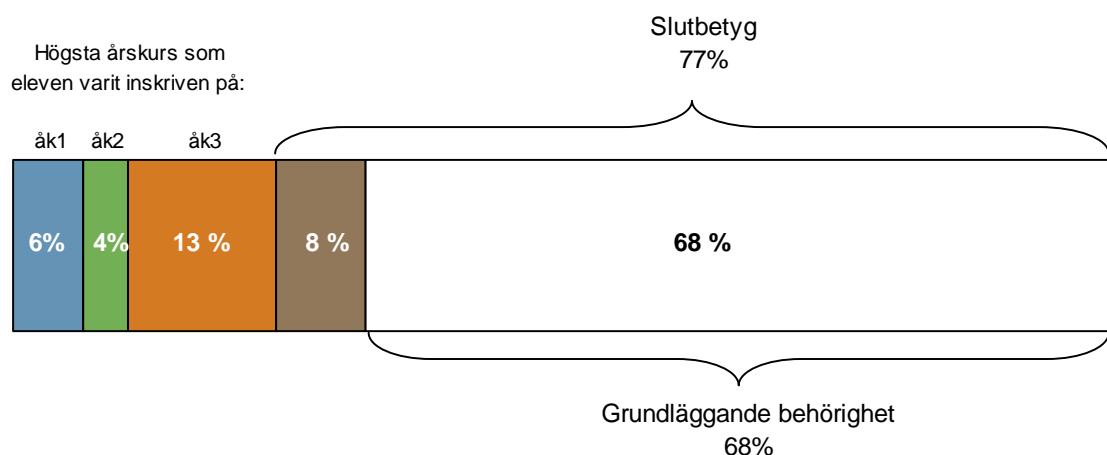
Bäst genomströmning har eleverna på byggutbildning, drygt 83 procent fick slutbetyg efter 3 års studier. Eleverna i byggutbildningen fullföljer också i störst utsträckning den utbildning de påbörjat. Det finns elever som byter program under sin gymnasietid, men nästan alla som påbörjade byggutbildningen avslutade också sina studier där. Minst genomströmning hade eleverna som började hotell- och restaurangutbildning, där endast 67 procent fick slutbetyg inom 3 år. Kvinnor har bättre studieresultat än män och elever med svensk bakgrund har betydligt bättre genomströmning än elever med utländsk bakgrund.

Tabell 2: Fullföljd gymnasieutbildning inom 3, 4 och 5 år efter studiestart. Redovisning av alla nybörjarelever, oavsett program eller typ av studier, samt särredovisning av elever som startat på individuella program (IV). Procent.

Startår	Andel med slutbetyg inom 3 år (%)		Andel med slutbetyg inom 4 år (%)		Andel med slutbetyg inom 5 år (%)	
	Alla elever	Elever som börjat på IV	Alla elever	Elever som börjat på IV	Alla elever	Elever som börjat på IV
1996	66	1	73	21	74	24
1997	69	2	76	18	77	21
1998	65	3	73	17	74	21
1999	65	4	73	18	74	22
2000	67	4	74	19	75	24
2001	68	4	75	20	76	25
2002	68	4	75	19	76	23
2003	68	5	75	19	76	24
2004	68	5	76	21	77	24
2005	69	6	76	20	.	.
2006	68	4

Många elever behöver mer än tre studieår för att nå sitt slutbetyg. Efter ett fjärde år ökar genomströmningen med 7–8 procentenheter och efter ett femte studieår ökar andelen som får slutbetyg med ytterligare 1 procentenhet. Av alla ungdomar som börjar gymnasieskolan får 77 procent ett slutbetyg inom fem år. Bland dem som börjar på nationella program är andelen 83 procent. Motsvarande andel för specialutformade program är 86 procent och fristående skolor 80 procent. Minst andel återfinns bland elever som började på individuella program, 24 procent.

I diagram 3 redovisas hur långt eleverna kom i sina gymnasiestudier. Diagrammet visar studieresultaten för nybörjarna hösten 2004, dvs. elever som haft möjlighet att studera i fem år. Tio procent av eleverna avslutar sina gymnasiestudier i förtid, redan i årskurs 1 eller 2. Nio av tio elever studerade den tredje årskursen i gymnasieskolan. Tre av fyra elever, eller 77 procent, får ett slutbetyg och 68 procent når kravet för grundläggande behörighet till studier på universitet och högskola.

Diagram 3: Studieresultat inom 5 år för nybörjare 2004

Nio av tio har grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier har en elev som i sitt slutbetyg har lägst betyget godkänt på kurser som omfattar minst 90 procent av de gymnasiepoäng som krävs för fullständigt program, dvs. 2 250 poäng.

Av de 97 100 elever som erhöll ett slutbetyg med kurs- och målrelaterade betyg från gymnasieskolan våren 2009 har 90 procent grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Det är en ökning med 1 procentenhet jämfört med avgångskullen året innan.

Även här har kvinnor bättre resultat än män, 93 jämfört med 88 procent. Elever med utländsk bakgrund presterar sämre än elever med svensk bakgrund. Detta gäller i första hand bland männen.

Från utbildningarna inom naturvetenskap, bygg, samhällsvetenskap, hantverk, estetisk, el och energi har en stor andel av eleverna grundläggande behörighet. Utbildningar vid fristående skolor har något mindre andel behöriga än nationella och specialutformade utbildningar hos kommunala huvudmän. Störst är skillnaden för dem som gått el-utbildning.

Många läser utökat program

Möjligheten finns för en elev att ansöka om utökat alternativt reducerat program. I ett fullständigt gymnasieprogram ingår kurser om 2 500 poäng. I de fall en elev bedöms klara av fler kurser än så, har eleven rätt att läsa fler kurser än vad som normalt ingår i studierna. En elev som har påtagliga studiesvårigheter kan beviljas ett reducerat gymnasieprogram, vilket innebär att eleven befrias från undervisning i en eller flera kurser.

Knappt var fjärde elev, 23 procent, har ett slutbetyg från utökat program läsåret 2008/09, vilket är samma andel som läsåret dessförinnan. Män läser oftare än kvinnor utökat program. På flera av de yrkesförberedande programmen har var tredje elev med slutbetyg studerat fler kurser än normal studiegång.

Av dem som fick slutbetyg läsåret 2008/09 läste 3 procent reducerat program. Andelen med reducerat program har minskat de senaste åren, läsåret 2002/03 var motsvarande andel 7 procent.

Ökad direktövergång till komvux

Av de elever som fick slutbetyg från gymnasieskolan våren 2008 studerade 10 procent på komvux följande läsår. Det är vanligare att elever utan slutbetyg fortsätter med studier på komvux, 14 procent. Detta betyder att för första gången på tre år har andelen som går över direkt till komvux ökat något. Sammantaget var det drygt 12 000 elever som fortsatte studera på komvux läsåret efter att de slutat årskurs 3 på gymnasieskolan.

Kvinnor och elever med utländsk bakgrund fortsätter i högre utsträckning studera på komvux. Var fjärde kvinna med utländsk bakgrund, som avslutat gymnasieskolan, fortsätter direkt till komvux, att jämföra med män med svensk bakgrund där motsvarande andel är 8 procent.

Fortsatt ökad övergång till högskolan

Av de elever som slutförde gymnasieskolan och erhöll slutbetyg eller motsvarande våren 2008 har 20 procent påbörjat högskolestudier läsåret därpå. Det är en ökning med 1,6 procentenheter jämfört med året innan. Övergången till högskolestudier har därmed ökat två år i rad.

Andelen som fortsatt till universitet och högskola inom 3 år efter att de fått slutbetyg från gymnasieskolan är nu 41 procent. Framförallt fortsätter elever som läst de studieförberedande programmen; naturvetenskap (77 procent), samhällsvetenskap (56 procent), teknik (53 procent) och estetiska (42 procent). Bland de yrkesförberedande programmen är övergången inom 3 år störst för medie (32 procent) omvårdnad (29 procent) och barn- och fritid (25 procent).

Elever med utländsk bakgrund som avslutat gymnasieskolan med slutbetyg fortsätter oftare till högskola än elever med svensk bakgrund. Direktövergången för elever med utländsk bakgrund är 34 procent medan elever med svensk bakgrund har 18 procent. Skillnaden gäller för såväl kvinnor som män.

Tabeller på Skolverkets webbplats

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats under länken Statistik. Där finns Sveriges officiella statistik om gymnasieskolan för läsåret 2008/09 på riksnivå samt statistik på kommun-, läns- och skolnivå.

Läs mer om betyg och studieresultat

Mer om betyg och studieresultat i gymnasieskolan finns att läsa i Skolverkets rapport nr 335, Beskrivande data 2009. I rapporten redovisas betygsutvecklingen i gymnasieskolan sedan läsåret 1997.